

STATKRAFT ENERGI AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO
Att. Sjur Gammelsrud

Kontakt saksbehandler

Stig Sandring, 51568931

Tillatelse til habitattiltak for laks og sjøaure i Suldalslågen 2021-2024

Vi viser til søknad av 28.5 og 10.5 2021 fra Statkraft Energi AS om tillatelse til gjennomføring av habitatforbedrende tiltak Suldalslågen i perioden 2021-2024 i henhold til søknadens vedlagte «Tiltaksbeskrivelse for rensing av elvebunnen i Suldalslågen» NORCE – LFI Notat datert 25.5.2021.

Vedtak

Statsforvalteren i Rogaland gir tillatelse på vilkår til Statkraft Energi AS til omsøkte habitattiltak i Suldalslågen med rensing av elvebunn ved ripping/harving og utlegging av steingrupper for å øke skjultilgang for ungfisk. Tiltakene kan gjennomføres innenfor i perioden 01.07 – 30.10 i 2021 og innenfor perioden 01.07 – 30.09 i årene 2022-2024. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, § 1, av 15. november 2004, jf. lov om lakse- og innlandsfisk mv. av 15. mai 1992. Tillatelsen gjelder for 2021 - 2024.

Vilkår:

- **Formidling av vilkår:** Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkår i tillatelsen skriftlig videreformidles og gjøres kjent for utførende entreprenør og andre deltakere i arbeidet. Tillatelse må alltid kunne framvises i felt under anleggsarbeidet.
- **Grunneiere:** Tiltakene skal være avklart med berørte grunneiere.
- **Gjennomføring:** Harving og ripping skal gjennomføres i tråd med tiltaksbeskrivelsen til NORCE - LFI datert 25.5.2021, men det er satt egne bestemmelser om tillatt periode for gjennomføring. Det gis samtidig tillatelse til utlegg av steiner/steingrupper under forutsetning av at tiltakene prosjekteres i tråd med *Tiltakshåndbok for bedre fysisk vannmiljø*. Arbeid i og ved elva skal gjennomføres i samråd med elveøkologisk kompetanse på stedet.
- **Periode:** Tiltakene skal gjennomføres innenfor perioden 01.07 – 30.10 i 2021 og innenfor perioden 01.07- 30.09 i 2022-2024.

- **Fremmede arter:** Det skal gjøres tiltak for å hindre spredning av fremmede og uønskede arter til og fra vassdraget. Maskiner og utstyr som nylig er brukt i andre vassdrag skal desinfiseres før bruk.
- **Akutte utslipp:** Utslipp til vassdraget i forbindelse med påfylling av drivstoff og fra vaske- og oppstillingsområder for maskiner skal unngås. Maskiner skal være utstyrt med nødvendig utstyr for absorbering av olje, drivstoff o.l. i tilfelle akutte hendelser
- **Gjenoppretting av skade:** Tillatelsen omfatter ikke fjerning av kantvegetasjon langs vassdraget. Eventuelle uforutsette inngrep i elv og kantsone som følge av arbeidet, og som ikke er omsøkt, skal tilbakeføres til «naturlig» tilsand etter utførelse. Tilbakeføringen skal gjennomføres i samråd med elveøkologisk kompetanse.
- **Rapport:** Tiltakshaver skal sende en kortfattet rapport med tekst og bilder i etterkant av gjennomført tiltak. Koordinater for de gjennomførte tiltakene skal oppgis. Tilbakemeldingen skal sendes til vårt postmottak: sfropost@statsforvalteren.no, med referanse til sak 2021/6162.
- **Evaluerings:** Tiltakene skal evalueres i tråd med tiltaksbeskrivelsen, kopi av evalueringen sendes Statsforvalteren.

Vi gjør oppmerksom på at dette kun er en tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag som har som formål å sikre hensyn til biologisk mangfold som allmenn interesse. Vi gjør eksempelvis ikke vurderinger av tiltakenes virkninger for flom- og erosjonsforhold i vassdraget. Tiltakshaver er selv ansvarlig for å undersøke om tiltaket er i tråd med annet regelverk, herunder avklart med NVE som er vassdragsmyndighet og Rogaland fylkeskommune som regional kulturminnemyndighet.

Vi minner også om at fiskeutstyr, båter og andre gjenstander som er brukt i ett vassdrag, skal tørkes eller desinfiseres før de flyttes til andre vassdrag eller til andre deler av samme vassdrag, jf. forskrift om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr [§ 45](#).

Klagerett

Enkeltvedtaket kan i samsvar med forvaltningsloven §§ 28 og 29 påklages av part, eller annen med rettslig klageinteresse i saken. Fristen for å klage er tre uker fra underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. En eventuell klage kan stiles til Miljødirektoratet via Statsforvalteren i Rogaland, jf. forvaltningsloven § 32.

Bakgrunn for prosjektet

Etter reguleringen av Suldalslågen har det blitt registrert en økt begroing og sedimentering på elvebunnen (Bogen m.fl. 2004)¹. Den økte begroingen, og særlig områder med teppedannende levermose, har i kombinasjon med økt sedimentering vært utpekt som en mulig årsak til redusert habitatkvalitet for lakseproduksjon i vassdraget. Dette skyldes blant annet at begroing og finsediment bidrar til å tette igjen hulrom mellom steinene i elvebunnen, og dermed dårligere skjulforhold for ungfisk av laks og aure. Dette var blant annet bakgrunnen for å inkludere såkalte «spyleflommer» i manøvreringsreglementet for Suldalslågen (Bogen m.fl. 2004). En rekke

¹ Bogen, J., Bremnes, T., Bønsnes, T., Heggenes, J., Johansen, S.W., Saltveit, S.J. 2004 Fiskehabitat i Suldalslågen: Et studium av sedimentasjonsdynamikk, begroing, habitattilbud og habitatbruk hos fisk. Sluttrapport. Suldalslågen Miljørapport nr 46. 124 s.

observasjoner og undersøkelser tilsier at begroingssituasjonene fortsatt er omfattende også etter innføring av spyleflommer (bla. Skoglund m.fl. 2014², Foldvik & Pettersen 2017³). Dette gjelder særlig på deler av elveleiet som er kontinuerlig vanndekket, også ved minstevannføring om vinteren. I 2016 og 2017 gjennomførte Foldvik & Pettersen (2017) en kartlegging av habitat og skjulforhold i Suldalslågen etter den såkalte «miljødesignmetoden». Analysen tilsier at skjulforhold for eldre ungfisk sannsynligvis er den største habitatflaskehalsen for lakseproduksjonen i vassdraget, og at begroing av levermose samt avsetting av finsediment synes å være den viktigste faktoren som begrenser skjultilgangen til ungfisk. Videre forslår Foldvik & Pettersen (2017) at habitatforholdene kan utbedres gjennom mekanisk rensing av elvebunnen, samt utlegging av steingrupper.

Statkraft fulgte opp dette ved å engasjere NORCE-LFI til å planlegge et pilotprosjekt for å prøve ut aktuelle tiltak på mindre prøvelokaliteter i ulike deler av vassdraget. Pilotprosjektet var ment å skulle gi viktig erfaringsgrunnlag for metodevalg for tiltak, samt eventuelle uønskede bieffekter av tiltak. Basert på en tiltaksplan fra NORCE-LFI (Skoglund & Pulg 2019)⁴ ble pilotprosjektet gjennomført 9.-10. oktober 2019. Basert på resultatene og evalueringen av pilotprosjektet (Pulg mfl. 2020)⁵ anbefaler NORCE en storskala ripping av Suldalslågen som tiltak for å øke skjultilgang og ungfiskproduksjon for laks og sjøaure. Der det ikke er egnet for ripping anbefales det utlegging av stein og steingrupper for å øke skjultilgangen.

Søknad - Beskrivelse av omsøkt tiltak

Statkraft Energi AS søker i brev datert 28.5.2021 om tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag for habitatforbedrende tiltak i Suldalslågen med utgangspunkt i notat fra NORCE av 25.05.2021 «Tiltaksbeskrivelse for rensing av elvebunnen i Suldalslågen» (Stranzl mfl. 2021)⁶. Den 10.6.2021 ble søknaden supplert med opplysninger angående tidspunkt for gjennomføring i 2021, samt mulig konflikt med gytetidspunkt for sjøaure. Det planlegges for gjennomføring av tiltaket i perioden 16.10-30.10.

Rensing av elvebunn ved ripping/harving som tiltak:

Rensing av bunnssubstratet i elven ved harving og/eller ripping er blitt et veletablert habitattiltak for å fjerne uønsket begroing og finsedimenter på elvebunnen. Metoden er blitt utprøvd i flere vassdrag og beskrevet i «Tiltakshåndbok for bedre fysisk vannmiljø» (Pulg mfl. 2018)⁷. Harving kan utføres ved bruk av gravemaskin og vanlig grabb. Teknikken går ut på å trekke grabben gjennom elvebunnen, løfte og legge tilbake substratet, og slik skylle og rense substratet på stedet. Finsedimenter driver bort med vannstrømmen. Resultatet er at et renere, løst substrat blir liggende igjen, med hulrom for fisk og bunndyr. Ripping er i utgangspunktet samme prinsipp som ordinær harving, men her

² Skoglund, H., Lehmann, G.B., Vollset, K.W., Normann, E.S., Wiers, T., Skår, B. 2014. Gytetelling i Suldalslågen januar 2014. Notat fra LFI Uni Miljø. 06.03.2014. 15 s.

³ Foldvik, A. & Pettersen, O. 2017. Inventering av Suldalslågen. Produksjonspotensial for sjøvandrende laksefisk. - NINA Kortrapport 75, 19 sider.

⁴ Skoglund, H. & Pulg, U. 2019. Tiltaksplan for rensing av elvebunnen i Suldalslågen – Pilotprosjekt. NORCE LFI Notat datert 7.5.2019, 11 sider.

⁵ Pulg, U., Skoglund, H., Postler C., Stranzl, S., Helle, T. 2020: Tiltak til rensing av elvebunnen i Suldalslågen. Resultater av pilotprosjekt 2019. [NORCE LFI rapport 380](#). Norwegian Research Center LFI, Bergen.

⁶ Stranzl, S., Enqvist, M. Pulg, U., Skoglund, H. 2021. Tiltaksbeskrivelse for rensing av elvebunnen i Suldalslågen. NORCE-LFI Notat datert 25.5.2021. 47 sider.

⁷ Pulg U., Barlaup B.T., Skoglund H., Velle G., Gabrielsen S-E., Stranzl S., Olsen, E.E., Lehmann, G.B., Wiers T., Skår B. Nordmann E., Fjeldstad H-P. Krogdahl, F. 2018: Tiltakshåndbok for bedre fysisk vannmiljø: God praksis ved miljøforbedrende tiltak i elver og bekker. [LFI NORCE, LFI-rapport nr 296](#). 195 sider.

benyttes en «teleripper» til å løse opp substratet. En ripper fungerer som en «stålklo» på ca 90 cm og er opprinnelig utviklet for å rive opp tele. Ripper har vist seg å fungere bedre enn grabb på steinstørrelse 20-50 cm større arealer som i Suldalslågen.

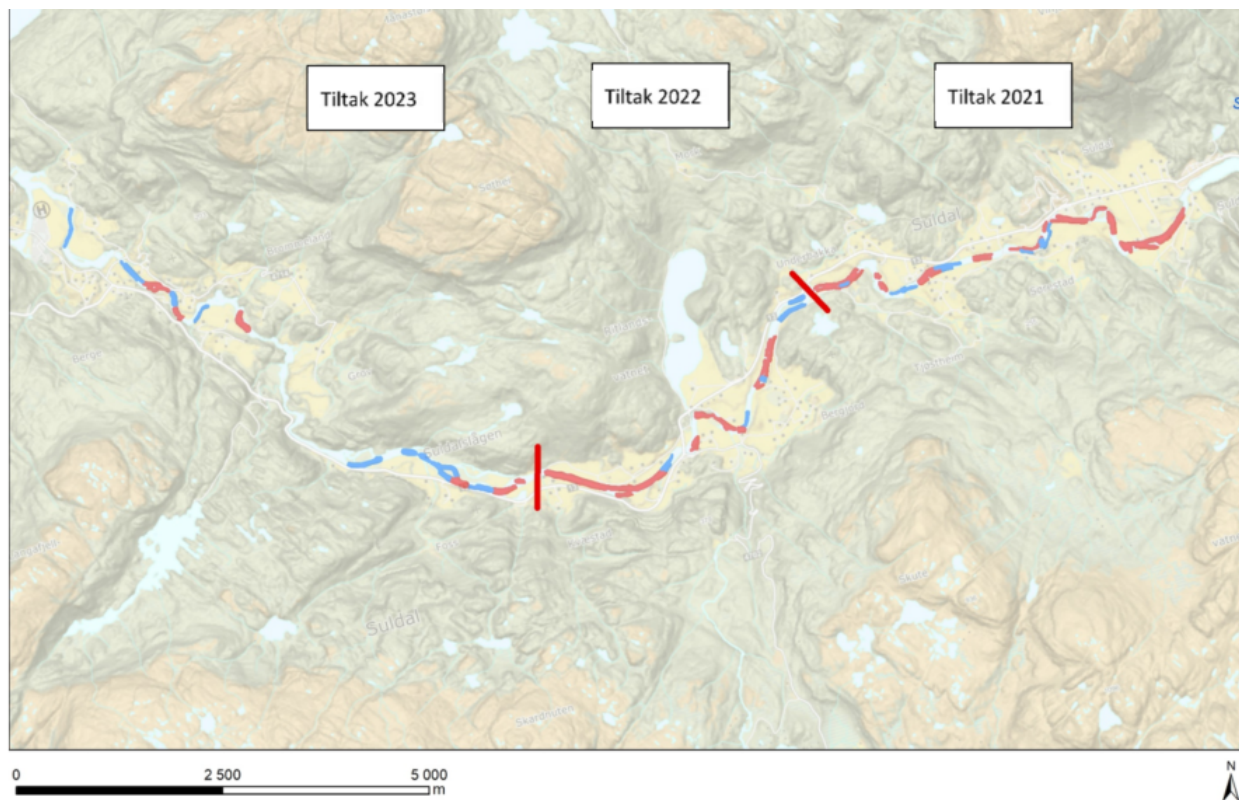
Hensikten med bruk av harving og ripping er at man etterligner sedimentdynamikken og -rensing som skjer ved naturlige flommer. Målet er å løse opp i bunnssubstratet på elvebunnen slik at en gjensker hulrom mellom steiner, samtidig som begroing og finsedimenter rives løs og forflyttes nedstrøms. Dette vil gi ungfisk tilgang til skjul innimellom steiner på elvebunnen, og stedvis kan det også bidra til gyteforholdene forbedres. Tiltaket innebærer med andre ord ikke noen flytting av grovmasser på elvebunnen, og hensikten er at dype- og strømforhold skal opprettholdes i så stor grad som mulig før tiltaket. Etter ripping vil det også finnes mye karplanter og moser i området, bare ikke som sammenhengende «teppe» men som mosaikk-aktig mønster. Den største effekten av metoden får en på elvestrekninger hvor en har elvebunn bestående av rullestein mellom ca. 5 og 50 cm i elvebunnen. Metoden er lite egnet til bruk på strekninger som har mye ustabilt fluvialt sediment, dvs sand, grus og mindre steiner, siden rippete arealer da raskt blir tildekket igjen.

Utlekking av steingrupper:

I nedre del av elven er bunnssubstratet dominert av sand og grus med innslag av noe leire og derfor lite egnet for ripping. Skal det økes skjul i denne strekningen anbefaler NORCE utlegg av steingrupper. Utleggene anbefales å prosjekteres og følges opp med fiskeøkolog.

Utvalg av tiltaksområder for ripping:

Det fremgår av tiltaksbeskrivelsen at rippingen bør skje på egnede områder med masser med 10-50 cm i størrelse. Områder som skal rippes ble valgt basert på supplerende kartlegging og droneflybilde

Figur 1. Oversiktskart over tiltaksområdene og forslag til tidspunkt og fremdrift for gjennomføring. Områder med prioritet 1 er merket med rødt og prioritet 2 merket med blått.

og videre delt inn i to kategorier, der prioritet 1 er områder med høyt forbedringspotensiale og prioritet 2 er områder som også er egnet for tiltak, men hvor forbedringspotensialet er noe lavere eller hvor tilkomst er vanskeligere. Et oversiktskart over de utvalgte områdene er vist i figur 1. Tiltaksplanen har detaljsskisser for alle områdene. Prioritet 1 områder utgjør 29 % av det totale elvearealet fra dammen til sjøen mens prioritet 2 områder utgjør 11 %. Samlet gir dette potensiale for ripping i 40 % av elvearealet.

I de utvalgte områdene bør rippingen alltid skje slik at større områder rett ved siden ikke forstyrres slik at disse nærliggende urørte lokaliteter kan være utgangspunkt for rekolonisering av bunndyr og refugier for fisk under arbeid. Ripping av områdene foreslås fordelt over 3 år med ca. 4 ukesverk per år. Det er en fordel å slippe spyleflommen rett etter rippingen.

Arbeidsbeskrivelse og maskinbehov:

NORCE skriver at arbeidet inkluderer maskintransport til og fra lokalitetene samt opp- og nedrigging inkludert arrondering av ev. kjørespor. Ved rippingen kjører gravemaskin ut i elven ved øvre enden av forsøksområdet og begynner å rippe elvebunnen med en teleripper. Steinene løsnes, finsediment og mose vaskes nedstrøms med strømmen. Elvebunnen blir rensert på denne måten og det skal resultere i en variasjons- og skjulrik elvebunn, inkludert rester av vegetasjon og mose – men ikke noe homogene overflater. Under oppstart er det med fiskebiolog iført dykkerutsyrt som anviser på stedet og kontrollerer under vann. Det anbefales en gravemaskin med minst ca. 30 t og «fribord» på minst 1 m, gjerne mer. For å nå arbeidsomfang på 4 ukesverk må det altså brukes 2 maskiner samtidig.

Områdene rippes mosaikkaktig slik at en del areal spares som refugier og rekolonisering av dyr. Det anbefales å begynne øverst i vassdraget og jobbe seg nedover. Det skal ikke til- eller fra føres stoffer i elven.

Mulige ulemper av tiltaket:

NORCE skriver at en mulig ulempe med tiltaket er at det kan frigjøres finsediment og begroing som føres nedstrøms. Dette kan bidra til å farge elven under og like etter tiltaket, samt at det vil sedimentere på strekingen nedstrøms. Finsedimenttransport som følge av ripping er vanligvis langt mindre enn ved vanlige flommer siden arealet ripperen virker er så lite i forhold til nedbørsfelt og elven. Mobilisert sediment legger seg vanligvis i kulper, innsjøer og sjøen der det er finsediment fra før. Uønsket akkumulasjon av planter og finsediment ble ikke påvist under pilotprosjekt og tiltaket forventes derfor ikke ha større ulemper, men bør overvåkes når arbeidet gjennomføres i større stil og for å sikre at det raskt kan fjernes hvis det oppstår. Dette kan skje ved å fjerne mose akkumulering med maskin eller spyleflom.

Tidspunkt for tiltak:

NORCE skriver at tidspunkt for gjennomføring skal ta hensyn til fiskens livssyklus, samt vannføringsforhold. På generell basis bør arbeid i elven unngås om vinteren, ettersom egg og plommeseckyngel da kan stå i fare for å bli gravd opp, samt at gytegroper nedstrøms kan bli påvirket av tilslamming. Ungfisk er også mer sårbare for skade ved arbeid i elven om vinteren, da de er mindre aktive og i større ligger skjult i substratet.

NORCE ønsker fortrinnsvis å jobbe ved vannføringer under 40 m³/s i perioden august og september. Det bør da være stabil lav vannføring i noen dager av gangen mens arbeidet utføres før vannføringen kjøres opp igjen. Ved det gjeldende manøvreringsreglementet skal vannføringen i perioden 1. juli – 30. september pendle mellom 40-80 m³/s, med et gjennomsnitt på 60 m³/s. Det vil være mulig utføre tiltakene i de dagene når vannføringen er på det laveste, men fortrinnsvis vil det

være ønskelig om vannføringen kunne vært enda levere i flere dager i strekk mens tiltakene utføres. Dersom dette er vanskelig i dagens regime anbefaler vi at det søkes om dispensasjon for redusert vannføring i en periode i september for å få gjennomført tiltakene.

I 2021 vil det være for sent for å søke for dispensasjon og det vil derfor jobbes i perioden 16.10.-30.10. i øvre delen av den anadrome strekningen. Siden det ikke rippes i gyteområdene og sjøørret gyter sent i Suldalslågen forventes det lite virkninger for sjøørret. Tidsrom for gjennomføring i senere år anbefales å vurdere basert på erfaringer samlet i 2021.

Rettslig grunnlag

Ifølge § 1 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven, er det uten tillatelse forbudt å sette i verk:

- a) fysiske tiltak som medfører eller kan medføre fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk eller andre ferskvannsorganismer,
- b) fysiske tiltak i og langs vassdrag, herunder bygging av terskler, graving av fiskehøler og utlegging av større steiner, som kan øke fangsten av fisk på stedet eller forskyve fangsten av fisk i vassdraget, og
- c) fysiske tiltak for anadrome laksefisk eller innlandsfisk som har til hensikt å forandre en eller flere arters produksjon, bestandsstørrelse eller utbredelse.

Forbudet etter a og b gjelder uavhengig av hensikten med tiltaket. Forbudet etter a og b gjelder ikke dersom tiltaket krever konsesjon etter vassdragsreguleringsloven eller vannressursloven.

Statsforvalteren har ansvar for tiltak på strekninger som fører anadrome laksefisk eller kreps.

Fylkeskommunen har ansvaret for tiltak i vassdrag eller deler av vassdrag som ikke fører anadrome laksefisk eller kreps.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) skal som hovedregel alltid vurdere om tiltak i vassdrag krever konsesjon etter vannressursloven § 8. Habitatforbedrende tiltak for anadrome laksefisk i vassdrag har normalt til hensikt å øke en arts produksjon, bestandsstørrelse eller utbredelse og skal derfor, jf. forskriftens § 1 første ledd, bokstav c), behandles etter forskriften uavhengig av om tiltaket også krever konsesjon etter vannressursloven.

Den aktuelle søknaden om habitattiltak for laks og sjøørret i skal derfor behandles etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, jf. forskriftens § 1 første ledd, bokstav c), uavhengig av om tiltaket krever konsesjon etter vannressursloven. Da tiltakene er lokalisert på anadrom strekning av vassdraget skal søknaden behandles av Statsforvalteren jf. forskriftens § 1 tredje ledd.

Alle tiltak i vassdrag planlegges og utformes slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser, jf. vannressursloven § 5 om forvalteransvar og aktsomhetsplikt. Samtidig gjelder naturmangfoldlovens § 6, om generell aktsomhetsplikt.

For øvrig skal alle avgjørelser som berører natur vurderes i forhold til prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8-12, jf. lovens § 7.

Statsforvalterens vurdering

Vår behandling av søknader etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag har som formål å sikre hensyn til biologisk mangfold som allmenn interesse, samt vurdere tiltakene i forhold til prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12. Vi gjør eksempelvis ikke vurderinger av tiltakenes virkninger for flom- og erosjonsforhold i vassdraget. Tiltakshaver er selv ansvarlig for å undersøke om tiltaket er i tråd med annet regelverk, herunder avklaring med kommunen som planmyndighet, NVE som vassdragsmyndighet og Rogaland fylkeskommune som regional kulturminnemyndighet.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Det er i dag god kunnskap om bestandene av laksefisk og deres livsvilkår i Suldalslågen. Suldalslågen er et sterkt regulert vassdrag (Røldal-Suldal 1965-1967, Ulla-Førre 1979-1986). Som et avbøtende tiltak for redusert ungfiskproduksjon er regulanten pålagt å drive kultivering i Suldalslågen. Etter pålegg fra Miljødirektoratet skal Statkraft gjennomføre årlig utsetting av laksesmolt.

Suldalslågen har status som nasjonalt laksevassdrag. Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) har vurdert laksebestanden i vassdraget etter Kvalitetsnormen for villaks (Anon 2018)⁸. Basert på data for perioden 2010-2014 ble tilstanden til laksebestanden klassifisert til «Moderat». Det er her verdt å merke seg at delnormen «Gytebestandsmål og høstbart overskudd» er nedskrevet fra «God» til «Moderat» på grunn av effekten av kultivering på effektiv bestandsstørrelse. Dette har sammenheng med at det er registrert høy andel kultivert fisk i gytebestanden (Anon 2017)⁹.

Det er ikke fastsatt gytebestandsmål for sjøaure og Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) har ikke gitt bestandsvis råd om beskatning av sjøaure for vassdragene. Kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen av sjøaurebestandene er derfor langt svakere enn for laks. VRL har imidlertid gitt ut rapporten *Klassifisering av tilstanden til 430 norske sjørretbestander* (Anon. 2019a)¹⁰ som omtaler sjøaurebestander i 31 vassdrag i Rogaland. Bestandstilstanden for sjøaure i Suldalslågen ble klassifisert til «Dårlig». Vannkraftregulering og lakselus ble vurdert som de viktigste påvirkningsfaktorene, med «stor effekt». Miljødirektoratet har ikke åpnet for fiske etter sjøaure i vassdraget etter 2010 pga svak bestand.

Statsforvalteren er glad for at kultiveringsarbeidet som følge av omsøkt tiltak dreies fra utsetting av fisk til tiltak som har til hensikt å styrke den naturlige produksjonen av fisk i vassdraget. Dette er i tråd med Miljødirektoratet sine retningslinjer for utsetting av anadrom fisk (Miljødirektoratet 2014)¹¹.

Formålet med tiltaket, kunnskapsgrunnlaget om habitatforhold og flaskehalser for naturlig produksjon av laksefisk, samt kunnskapen om harving/ripping som habitattiltak er godt belyst i tiltaksplanen som er vedlagt søknaden. Når det gjelder beskrivelsen av eventuelle negative virkninger av tiltaket og hvordan dette blir tatt hensyn til i anleggsfasen er dette også godt belyst med unntak av hensynet til sjøauren og dens gytetid.

Det kan nevnes at ørekyte er introdusert til vassdraget (Sægrov 2014)¹², men vi er ikke kjent med at arten er spredt ned til Suldalslågen.

⁸ Anon 2018. Klassifisering av tilstand i norske laksebestander 2010-2014. [Temarapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 6](#). 2018. 79 sider.

⁹ Anon. 2017. Klassifisering av 148 laksebestander etter kvalitetsnorm for villaks. [Temarapport fra vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 5](#)

¹⁰ Anon. 2019a. [Klassifisering av tilstanden til 430 norske sjørretbestander](#). Temarapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 7, 150 s.

¹¹ Retningslinjer for utsetting av anadrom fisk. [M186-2014](#)

¹² Sægrov, H. 2014. Fiskeundersøkingar i Suldalsvatnet i 2013. [Rådgivende Biologer AS rapport nr 1902](#). 34 sider.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Vi mener at kunnskapen om naturverdiene i og ved vassdraget og virkningene av omsøkte tiltak på biologisk mangfold i tiltaksområdene/influensområdene er tilstrekkelig god til at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven kommer ikke til anvendelse i saken.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

De omsøkte tiltakene vil etter vår vurdering være gode og hensiktsmessige habitattiltak som på sikt vil kunne styrke den naturlige produksjonen av viktige bestander laksefisk i vassdraget. Ifølge tiltaksbeskrivelsen vil det ikke være nødvendig å fjerne kantvegetasjon langs vassdraget og det legges opp til at inngrep i elven og kantsonen skal tilbakeføres etter utførelse.

Anleggsarbeidet som inkluderer harving og ripping i elva vil kunne medføre midlertidige forstyrrelser og lokal negativ påvirkning på miljøverdier i tiltaks- og influensområdet. Det er derfor avgjørende med gode avbøtende tiltak for å minimere avrenning og tilslamming av gyteområder og oppvekstområder for fisk nedstrøms. For å redusere potensielle negative effekter på ferskvannsorganismer, særlig egg og yngel av laksefisk, setter Statsforvalteren normalt vilkår om at arbeidet gjennomføres i perioden 01.07 – 30.09. Dette er i tråd med anbefalingene i *Tiltakshåndbok for bedre fysisk vannmiljø* (Pulg mfl. (2018))¹³.

Som beskrevet i tiltaksbeskrivelsen er de ønskelig å gjennomføre tiltakene i august og september måned, men da det for 2021 ikke er tid til å få innhentet tillatelse fra NVE til å avvike fra manøvreringsreglementets bestemmelser om vannføring i denne perioden, er det nødvendig å gjennomføre prosjektet i oktober måned i 2021. NORCE skriver at dette er forsvarlig da sjøauren gyter seint i elva og at de ikke vil harve i gyteområdene. Det vises imidlertid ikke til noe dokumentasjon på at sjøauren i Suldalslågen ikke gyter i siste halvdel av oktober, som ellers er innenfor forventet gytetid for sjøaure i våre vassdrag. Det fremgår også av tiltaksbeskrivelsen at flere av tiltaksområdene ligger i nær tilknytning til registrerte gyteområder.

På bakgrunn av opplysningene i saken mener vi at det ikke er forsvarlig å legge opp til fire år med omfattende gravearbeid i elva i siste halvdel av oktober som vi i utgangspunktet mener overlapper med sjøaurens gytetid. Vi har likevel forståelse for at de planlagte tiltakene i krever en lav vannføring for å ivareta sikkerheten til personell, samt at områdene skal kunne være tilgjengelig for maskiner. Vi vil også vektlegge behovet for å komme igjen med prosjektet i 2021 som på sikt vil gi bedre produksjonsforhold for både laks og sjøaure. Vi anser likevel fordelene ved tiltaket som større enn ulempene og vil derfor akseptere en forlenget anleggsperiode i 2021. Vi vil likevel henstille tiltakshaver om å kontakte NVE angående planlegging tilpasset vannføring innenfor perioden 1.7-30.9 for resten av prosjektperioden.

Det må gjøres tiltak for å unngå spredning av fremmede og uønskede arter til og fra vassdraget, samt tiltak for å unngå smitte av sykdom/parasitter mellom vassdrag. For å sikre kvaliteten og funksjonen til habitattiltakene settes det også krav til at arbeidet i elven skal gjennomføres i samråd med elveøkologisk kompetanse på stedet. I tillegg må tiltakshaver gjøre nødvendige forebyggende tiltak for å sikre seg mot akutte utslipp av drivstoff eller olje fra maskiner som brukes i og ved elva.

¹³ Pulg U., Barlaup B.T., Skoglund H., Velle G., Gabrielsen S-E., Stranzl S., Espedal, E.O., Lehmann, G.B., Wiers T., Skår B. Nordmann E., Fjeldstad H-P. Kroglund, F. 2018: Tiltakshåndbok for bedre fysisk vannmiljø: God praksis ved miljøforbedrende tiltak i elver og bekker. LFI NORCE, [LFI-rapport nr 296](#). 195 sider.

Ved utførelse i tråd med tiltaksbeskrivelsen utarbeidet av NORCE LFI og vilkår i tillatelsen, er det etter vår vurdering liten fare for uforutsette langvarige negative effekter som følge av tiltakene. De samlede positive virkningene av tiltakene for biologisk mangfold i vassdraget som følger av økt skjul for ungfisk forventer vi er større enn de negative effektene av anleggsarbeidet.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Dersom tiltaket gjennomføres som omsøkt, og etter vilkår gitt i tillatelsen, regner vi ikke med uforutsette miljøforringelser som følge av tiltaket. Tiltakshaver er likevel selv ansvarlig for uforutsette hendelser og effekter av tiltaket, inkludert erosjonsproblematikk, også i tilknytning til eiendommer i tiltaksområdet og nedstrøms, jf. vannressursloven § 6 (forholdet til granneloven og nabovarsling etter grannelovens §§ 6-8).

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

De omsøkte tiltakene er grundig planlagt og basert på et godt faglig grunnlag. Under forutsetning av at arbeidet utføres i tråd med tiltaksbeskrivelsen og vilkår i denne tillatelsen representerer prosjektet «beste praksis» i moderne fiske- og vassdragsforvaltning.

Tillatelse til omsøkte tiltak er vurdert og funnet i samsvar med prinsippene i nml. §§ 8-12.

Med hilsen

Per Kristian Austbø
ass. fylkesmiljøvernssjef

Stig Sandring
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Ryfylke vannområde

MILJØDIREKTORATET

SULDALSLÅGEN FORVALTNINGSLAG

SULDAL KOMMUNE

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)

Postboks 5672 Torgarden 7485 TRONDHEIM

Klekkjeriet 4230 SAND

Eidsvegen 7 4230 SAND

Postboks 5091 Majorstua 0301 OSLO